यद्वा मन्मथोद्दीपनः कालः स्वकार्य्यभूतचन्द्रवर्णनामुखेन वर्णित इति पर्य्यायोक्तिरिति बहूनामलङ्काराणां सन्देहात् सन्देह-सङ्करः, यथा वा मुखचन्द्रं पश्यामीत्यत्र किं मुखं चन्द्र इवे-त्युपमा उत चन्द्र एवेति रूपकमिति सन्देहः, साधकबाधकयो-र्द्वयोरेकतरस्य सद्भावेन पुनर्न सन्देहः। यथा "मुखचन्द्रं चुम्ब-ति" इत्यत्र चुम्बनं मुखस्यानुकूलमित्युपमायाः साधकं। चन्द्रस्य तु प्रतिकूलमिति रूपकस्य बाधकं, "मुखचन्द्रः प्रकाशते" इत्यत्र प्रकाशाख्यो धर्म्मो रूपकस्य साधको मुखे उपचरितत्वेन सम्भवतीति नोपमाबाधकः।

"राजनारायणं लक्ष्मीस्त्वामालिङ्गति निर्भरं"।

अत्र योषित आलिङ्गनं नायकस्य सदृशेनोचितमिति लक्ष्या-लिङ्गनस्य राजन्यसम्भवादुपमाबाधकं नरायणे सम्भवाद्रूपकं।

"एवं वदनाम्बुजमेणाक्ष्या भाति चञ्चललोचनं"।

अत्र वदने लोचनस्य सम्भवादुपमायाः साधकता, अम्बुजे चासम्भवाद्रूपकस्य बाधकता। एवं "सुन्दरं वदनाम्बुजं" इत्यादौ साधारणधर्म्मप्रयोगे, "उपमितं व्याघ्रादिभिः सामान्याप्रयोगे" इति वचनादुपमासमासो न सम्भवतीति उपमाया बाधकः। एवञ्चात्र मयूरव्यंसकादित्वाद्रूपकसमास एव। एकाश्रयानुप्रवेशो यथा मम।

"कटाक्षेणापीषत् क्षणमपि निरीक्षेत यदि सा
तदानन्दः सान्द्रः स्फुरति पिहिताशेषविषयः।
सरोमाञ्चोदञ्चत्कुचकलशनिर्भिन्नवसनः